

Koncepce rozvoje Ústavu českého jazyka a teorie komunikace Filozofické fakulty Univerzity Karlovy pro období 2017–2020

Mgr. Jan Chromý, Ph.D.

Slovo úvodem

Ústav českého jazyka a teorie komunikace (dále ÚČJTK) je stabilizované pracoviště bez vážných vnitřních či vnějších konfliktů, které se z hlediska svého fungování řadí mezi přední pracoviště FF UK a zároveň mezi nejlepší pracoviště zaměřující se na lingvistickou bohemistiku a na přípravu učitelů češtiny jako prvního i druhého jazyka na celém světě. Toto postavení považuji za velmi důležité a vlastně i svým způsobem obdivuhodné, zejména s ohledem na omezený objem financí, s nímž ústav dlouhodobě pracuje. Zároveň se však domnívám, že i za současných skromných podmínek má prostor pro další zlepšování. V této koncepci se soustředím primárně na otázku toho, jakým způsobem a jakými konkrétními kroky bych chtěl z pozice vedoucího ústavu k tomuto zlepšování přispívat. Sloveso přispívat je přitom zásadní – domnívám se, že je důležité vést ústav cestou postupné evoluce, a to v součinnosti všech pracovníků ústavu. Všechny návrhy, které zde formuluji, budou vždy konzultovány se všemi členy ústavu a právě výsledný konsenzus bude vodítkem pro jejich uskutečnění a finální podobu.

Koncepce je rozčleněna na několik částí: nejprve krátce popíšu současnou situaci ústavu a následně na to navážu několika dílčími částmi věnovanými konkrétním námětům pro další směřování ÚČJTK.

Současný stav ÚČJTK

Ústav českého jazyka a teorie komunikace FF UK je pracoviště se širokým spektrem činností. V rámci ústavu je aktuálně zaměstnáno 16 pracovníků (14 akademických, 1 vědecký v rámci GAČR a 1 administrativní). ÚČJTK v současnosti zajišťuje zejména výuku v bakalářském studijním oboru Český jazyk a literatura (spolu s Ústavem české literatury a komparatistiky, dále ÚČLK), v navazujících magisterských studijních oborech Český jazyk a literatura a Učitelství českého jazyka a literatury (obojí s ÚČLK), Český jazyk – specializační studium a Učitelství češtiny jako cizího jazyka. Zároveň zajišťuje realizaci doktorských studijních programů Český jazyk a Didaktika konkrétního jazyka.

Pracovníci ústavu jsou vědecky aktivní, přičemž asi nejvýraznější oblastí vědeckých výstupů jsou česky psané monografie a dále články v prestižních domácích lingvistických či filologických časopisech, částečně pracovníci ústavu publikují i v zahraničních časopisech a sbornících. Jednotliví pracovníci jsou rovněž aktivní v získávání grantů (především GAČR), případně se na řešení grantů podílejí. ÚČJTK se aktivně podílí na chodu laboratoře LABELS. V ÚČJTK vychází časopis Studie z aplikované lingvistiky / Studies in Applied Linguistics, který se slibně rozvíjí: rozšiřuje se okruh příspěvatelů (a to i o zahraniční autory) a časopis je postupně zařazován do důležitých databází (ERIH+, EBSCO). Důležitou oblastí je rovněž budování jazykových databází a na nich založených korpusů (jazyk dětí a mládeže, nerodilých mluvčích, korespondence Karla Havlíčka atd.). Osobou prof. Mareše se ÚČJTK zároveň významně podílí na vydávání univerzitního časopisu AUC Philologica (předsedá redakční rady).

ÚČJTK dlouhodobě spolupracuje s různými zahraničními institucemi, ať už na základě studijních výměnných pobytů či praktických stáží v rámci programu Erasmus+, nebo na základě osobních vazeb jednotlivých pracovníků se zahraničními odborníky (prof. Berger z Universität Tübingen, prof. Bermel z University of Sheffield, doc. Bordag a prof. Rytel-Schwarz z Universität Leipzig, prof. Meyer a dr. Hammel z HU Berlin, prof. Mertins z TU Dortmund, prof. Newerkla z Universität Wien, prof. Rabus z Universität Freiburg apod.). Dobrá je i spolupráce s tuzemskými institucemi, zejména s Ústavem pro jazyk český AV ČR. ÚČJTK je aktivní i z hlediska popularizace a vnějších vztahů obecně: spolupřádá Kruh přátel českého jazyka, organizuje Den češtiny, je

zapojen do projektu 24 hodin s FF UK, podílí se na Týdnu diverzity a Open Square, pracovníci publikují popularizační texty o češtině, vzniká elektronický kurz Úvod do studia českého jazyka pro uchazeče o studium a širší veřejnost atd.

ÚČJTK má aktivní studenty, kteří se zapojují do výzkumu, a to jak v rámci svých závěrečných prací, tak v rámci projektů GAUK a vnitřních grantů. Studenti jsou rovněž aktivní i ve veřejném životě, mají studentský spolek BOK a podílí se na různých aktivitách, jako je například festival BOKem. Každoročně se koná studentský workshop Žďárek, který studentům často poskytuje první možnost veřejné prezentace vlastního výzkumu, kromě toho ÚČJTK spolupracuje na organizaci mezinárodní konference Linguistics Prague, na organizaci Summer School of Linguistics, Olympiády v českém jazyce a na organizaci Mezinárodní lingvistické olympiády 2018. Studenti ÚČJTK rovněž zajišťují kurzy češtiny pro zahraniční studenty v rámci programu Erasmus+.

Studium

Přijímání studentů

Dlouhodobý problém, na nějž ÚČJTK naráží, je rozdíl mezi předpokládanými počty přijatých a počty reálně nastoupivších studentů v bakalářském studiu. V posledních pěti letech do studia reálně nastupovaly pouze asi dvě třetiny z celkového počtu přijatých (v roce 2012 nastoupilo 100 ze 155 přijatých, v roce 2013 86 ze 128 přijatých, v roce 2014 83 z 127 přijatých, v roce 2015 83 ze 121 přijatých a v roce 2016 83 ze 130 přijatých). Za ideální bych považoval situaci, kdy předpokládaný počet přijatých zhruba odpovídá počtu nastoupivších a přitom je racionální z hlediska realizovatelnosti výuky. Chtěl bych se proto pokusit v součinnosti s referátem přijímacího řízení využít možnosti, které nám rektorát dává, abychom k tomuto dospěli (tj. především možnost dodatečného přijetí uchazečů, kteří splnili podmínky přijetí, ale nedostali se do původního předpokládaného počtu přijatých, případně také dodatečné přijímací zkoušky v září).

V programech magisterského studia je z hlediska předpokládaného počtu přijatých situace dvojí. Na oborech Český jazyk a literatura, Český jazyk – specializační studium a Učitelství českého jazyka a literatury je předpokládaný počet přijatých zhruba shodný s celkovým počtem přihlášených a počet reálně přijatých je pak zhruba poloviční. Podle mého názoru je tak potřeba přemýšlet, zda předpokládaný počet přijatých na tyto obory nesnížit, protože případné přijetí předpokládaného (tj. oproti současnosti dvojnásobného) počtu přijatých studentů by znamenalo zásadní navýšení výukových povinností jednotlivých členů ústavu. Naopak na oboru Učitelství češtiny jako cizího jazyka je předpokládaný počet přijatých zhruba stejný jako počet reálně přijatých, a to asi 35. To nepovažuji z hlediska personálních kapacit ústavu za ideální, protože výuka na tomto oboru je zajišťována v zásadě dvěma až třemi interními pracovníky (což je extrémně málo jak z hlediska možností výuky oborových předmětů, tak z hlediska náročnosti vedení závěrečných prací). Je tak třeba tento obor personálně posílit.

ÚČJTK spolu s ÚČLK každoročně pořádá kurz pro uchazeče, který považuji za přínosný. Během zimního semestru 2017/2018 by měl být spuštěn videokurz Úvod do studia českého jazyka, který by měl tento kurz pro uchazeče užitečně doplňovat a zároveň klíčový obsah potřebný na přípravu pro přijímací zkoušky zprostředkovat i těm, kteří z různých důvodů kurzu pro uchazeče navštěvovat nebudou.

Pro studenty přijaté do bakalářského studia pořádá spolek BOK seznamovací kurz. Tuto aktivitu považuji za velmi důležitou a budu ji co možná nejvíce podporovat (mimo jiné stipendijně).

Studijní programy a kurikulum

Znovuspuštění akreditačního procesu pro ÚČJTK bude patrně znamenat, že v roce 2018 bude potřeba připravit novou akreditaci učitelských studijních programů a také bakalářského programu Český jazyk a literatura. V této souvislosti je důležité, že reakreditace bakalářského studijního programu Český jazyk a literatura již byla prakticky připravena před zastavením akreditačního procesu, jež bylo způsobeno přijetím nového zákona o VŠ. „Učitelské“ studijní programy budou reakreditovány co nejdříve, aby byly kompatibilní se všemi nově vzniklými

učitelskými obory na FF UK. Akreditace „neučitelských“ studijních programů v rámci navazujícího magisterského studia jsou platné až do roku 2024, nicméně lze zvážit dřívější reakreditaci v souvislosti s body, které uvádím níže.

Co se týče doktorských studijních programů, je již v plánu výhledově transformovat Didaktiku konkrétního jazyka do doktorského studijního programu Aplikovaná lingvistika. Do roku 2024 platí nová akreditace doktorského programu Český jazyk, která se mi zdá velmi dobře připravená, takže nepředpokládám nutnost jejích změn v krátkodobém horizontu.

Domnívám se, že při přípravě nových akreditací je třeba vycházet z dosavadních zkušeností s výukou jednotlivých studijních programů (dříve oborů) a snažit se řešit problémy, na které se naráželo. K diskuzi o pedagogické činnosti ústavu si dovoluji navrhnout tyto body:

1. Možnost snižování hodinové dotace přímé výuky a naopak posilování domácí přípravy jednotlivých studentů, a to zejména v navazujícím magisterském studiu. V současnosti studenti tráví velké množství času ve škole, což jim značně komplikuje možnost adekvátně se na výuku připravovat. Domnívám se, že spíše než velké množství kreditově nízko ohodnocených předmětů je vhodnější systém s méně předměty, které budou mít vyšší kreditovou dotaci. Nutné je však brát zřetel na organizaci sdruženého (dříve „dvouborového“) studia, které musí pokrýt základní kostru oboru.
2. S předchozím bodem úzce souvisí rovněž operativnější časová dotace jednotlivých předmětů. Zvykově se kurzy až na výjimky učí ve formátu 90 minut každý týden. U některých kurzů má smysl aktivně přemýšlet o jiných formátech, a to včetně kurzů dlouhodobě etablovaných. Zkušenosti existují s formáty blokovými (užitečné zejména u externistů), případně s formátem 90 minut každý druhý týden. Nabízí se ale i formáty další, třeba kurzy z hlediska přímé výuky extrémně krátké (třeba jen 3–4 setkání v průběhu semestru), které však jsou spojeny s adekvátně náročnou prací na straně studentů, případně třeba s odbornou praxí. Cílem přitom nemá být přetvářet něco, co funguje, pouze explicitně otevřít tuto možnost, aby si pedagogové mohli kurz kreativněji naplánovat úměrně k tématu a látce. Obecně tuto otázku považuji za důležitou zejména u povinně volitelných předmětů.
3. Jasnější vymezení, co by měly být výstupní znalosti a dovednosti jednotlivých absolventů. To je formulováno vcelku obecně v akreditacích, ale bylo by dobré to více konkretizovat, například pomocí soupisu základní literatury, kterou by měli studenti mít skutečně přečtenou po absolvování jednotlivých kurzů či celých částí studia (tento soupis by bylo možné pochopitelně do budoucna obměňovat, zejména s ohledem na vývoj oboru – nemělo by tak jít o soupis normativní, ale deskriptivní). To by poskytlo zkoušejícím u závěrečných zkoušek lepší oporu při zkoušení a vedlo by to k vyšší míře sladění požadavků jednotlivých komisí. Zároveň by se výstupní znalosti a dovednosti (především v navazujícím magisterském studiu) měly do jisté míry inspirovat reálnými potřebami absolventů, kteří po ukončení studia nepokračují v akademické sféře.
4. Otevřít diskusi o podobě závěrečných zkoušek, a to především na bakalářské úrovni. Za problematický považuji test v rámci bakalářské zkoušky. Jeho původním cílem bylo zajištění určité srovnatelnosti úrovně jednotlivých studentů, do určité míry v tom však selhával a v poslední době se na několika případech jasně ukázalo, že neúspěch v testu automaticky neznamená neúspěch u ústní zkoušky a naopak. Jeden z problémů může být určitá selektivnost testu (pouze 20 otázek). Možností ke zvážení by mohlo být vytvoření komplexního testu, který by prověřil znalosti studentů do větší šíře (např. 60 otázek s různou mírou obtížností), který by pak zkušební komisi poskytoval dobrou oporu pro výsledné hodnocení studenta. To by však znamenalo zvýšení náročnosti přípravy a vyhodnocení testu. Opačným řešením by mohlo být zrušení testu jako takového a určitá revize podoby ústní zkoušky, aby byla zajištěna srovnatelnost jednotlivých studentů mezi komisemi.
5. Převedení dlouhodobě vyučovaných a ustálených kurzů do elektronického formátu. Domnívám se, že opakovaná výuka některých přednášek je z určitého pohledu plýtvání časem a možnostmi pedagogů.

Vytvoření analogického kurzu založeného na videonahrávkách může být efektivní způsob, jak ulevit přednášejícímu, ale zároveň nijak neochudit jednotlivé studenty. Ti naopak mohou získat možnost seznámit se s obsahem přednášky i v případě, že by nemohli na výuku přijít či vůbec docházet, ať už ze zdravotních důvodů, kvůli překryvům s jinými kurzy, kvůli zahraničnímu pobytu apod. Zbavení přednášejícího výuky frontální přednášky by navíc umožnilo věnovat o něco více času velmi potřebné seminární, respektive v pravém slova smyslu interaktivní výuce. Model plně elektronického kurzu bude v brzké době vyzkoušen na Úvodu do studia českého jazyka (pro uchazeče o studium a širší veřejnost) a bude třeba ho ještě podrobit kritice a dalšímu vyladování. Obecně si ale myslím, že to je cesta, kterou má smysl se do budoucna ubírat, byť zdůrazňuji, že nikdo nebude do využití tohoto formátu pro účely svého kurzu nucen. Je vhodné rovněž podotknout, že předměty by nemusely být převedeny do elektronického formátu zcela – například na mém kurzu Práce s empirickými daty plánuji zavést videopřednášky věnované výkladu teoretických konceptů, což umožní prezenční část kurzu mnohem více věnovat konkrétním praktickým úkonům a přípravě společného výzkumného projektu. Elektronický formát přednášek lze využít rovněž pro propagaci oboru a šíření poznatků z jazykovědné bohemistiky mezi zahraniční studenty češtiny (možnost distančních kurzů).

6. Pracovat na propagaci studia učitelství v ÚČJTK, zejména mezi studenty pedagogických fakult.

Doktorské studium

Domnívám se, že doktorské studium bylo dlouhodobě poněkud podceněno, a to nejspíš nejen na ÚČJTK, ale na FF UK jako takové. Studijní program Český jazyk nicméně prošel reakreditací, díky níž by měli být studenti silně vedeni k práci na disertačním projektu již od nástupu do studia. Osobně tuto novou akreditaci považuji za velmi dobrou a rád bych aktivně využíval výhody, které z ní plynou. Doktorandi by podle mě měli spolu s akademickými pracovníky tvořit klíčovou součást jednotlivých týmů, jak jsou ještě představeny níže. Zároveň se domnívám, že členství v týmu by vedle samotného akreditačního nastavení studia mohlo pomoci k tomu, aby doktorandi své studium řádně ukončovali ve standardní lhůtě čtyř let (se samozřejmými výjimkami v případě rodičovství či závažné sociální a zdravotní situace). Prodlužování této doby je podle mého názoru nežádoucí a nevede k ničemu dobrému. Podobnou úpravou by si měl v dohledné době projít i program Didaktika konkrétního jazyka, který by se měl transformovat do programu Aplikovaná lingvistika.

Součástí nového studijního plánu doktorského studia je studijní výjezd do zahraničí. Domnívám se, že to je jedna z klíčových složek, která dříve doktorandům ÚČJTK chyběla. Chtěl bych aktivně působit na to, aby se tyto výjezdy nestaly pouhou formalitou, kterou je nutné splnit. Moje představa je taková, že by doktorandi měli vyjízdet na taková pracoviště, která jim z hlediska tématu jejich disertační práce mají co nabídnout. Studijní výjezd by tak měl být plánován i na základě kontaktu s pracovníky přijímacího pracoviště, s nimiž by byl konzultován plán doktorandovy činnosti v rámci výjezdu.

Možnosti ÚČJTK jsou v řadě ohledů omezené, ale přesto bych se snažil o nalezení místnosti, kterou by doktorandi mohli využívat jako svou pracovnu (například po přesunu některého z ústavů z hlavní budovy FF UK). Je podle mě žádoucí, aby doktorandi ÚČJTK byli s ústavem spjatí pevněji, než tomu bylo dosud. Každoročně by bylo dobré uskutečnit setkání se všemi doktorandy, například formou posterových prezentací (studenti nižších forem studia by se tak mohli setkat s tím, co dělají jejich starší kolegové, zároveň by měli všichni pracovníci přehled o tom, co se v ústavu děje), přičemž by se dalo zvážit, že by se tyto prezentace konaly v rámci Dne češtiny. Rovněž jsem přesvědčen, že všechny publikace, které doktorandi v rámci svého studia vykazují, musí být zároveň oficiálně dedikovány FF UK. V případě, že jsou tyto publikace dedikovány jiné instituci, nemohou být podle mě přijaty jako relevantní výstup doktorského studia (tuto praxi chápu jako dvojí vykazování téhož).

Personálie a vnitřní struktura

Personální růst

V dohledné době lze očekávat zahájení habilitačního řízení u tří akademických pracovníků (R. Dittmann, A. A. Fidlerová a J. Chromý). Doktorské studium nedávno dokončili tři pracovníci ÚČJTK (F. Martínek, P. Synková a K. Šormová), v brzké době lze očekávat úspěšně dokončení tohoto stupně studia u H. Prokšové. Tím se ÚČJTK dostane do situace, kdy budou všichni pracovníci disponovat minimálně titulem Ph.D. Pracovníkům, kteří jsou v současnosti habilitováni, budou v rámci možností nabídnuty určité úlevy (ať už výukové či administrativní), aby měli čas na přípravu profesury. Dr. Lehečkové, která v posledních šesti letech zastávala pozici ředitelky ÚČJTK a určitou dobu rovněž pozici proděkanky pro studium, bych rád maximálně uvolnil ruce pro rozvoj vlastní vědecké činnosti, na niž z pochopitelných důvodů neměla dostatek času.

Personální rozvoj ústavu bych chtěl podpořit ještě několika dalšími způsoby:

1. Pokusit se navýšit počet úvazků. Není příliš pravděpodobné, že by bylo možné získat nový úvazek z institucionálních zdrojů, nicméně by bylo možné se pokusit získat nové vědecké pracovníky pomocí grantů GAČR, případně projektů typu Primus a UNCE.
2. S předchozím bodem souvisí aktivní podpora vzniku postdoktorských míst. O potřebě navýšení počtu tohoto typu pozic se mluví celouniverzitně, zvláště pak v reakci na Akademii věd, kde byly postdoktorské pozice zavedeny a částečně tím odvádí zajímavé pracovníky univerzitě. Lze tak do budoucna očekávat jistý přísun univerzitních financí právě pro tyto účely. Domnívám se, že by to mohla být jedna z cest, jak v ÚČJTK udržet nejlepší absolventy doktorského studia, pokud nebude možné vypsát standardní výběrové řízení na místo akademického pracovníka, případně přilákat absolventa doktorského studia ze zahraničí.
3. Aktivně se snažit získat zahraniční hosty na semestrální pobyty, či alespoň na pobyty v rámci meziuniverzitních dohod, programů Erasmus+ či DAAD. Již v tuto chvíli ústav v tomto smyslu spolupracuje se Sergejem Skorvidem a Lídou Cope.
4. Aktivně zajišťovat školení členů ústavu v práci s různými zdroji lingvistických dat (např. Prague Dependency Treebank, pokročilá práce s ČNK), ve statistice a práci se statistickým softwarem (např. program R), případně v práci s různými dalšími nástroji (např. ELAN, PRAAT, PsychoPy) apod. Domnívám se, že tyto nástroje mohou značně pomoci ve vědecké činnosti jednotlivých členů ústavu, ale zároveň může být velmi obtížné naučit se s nimi pracovat samostatně. Částečně by navíc takovýchto školení mohli být schopni někteří ze stávajících pracovníků ÚČJTK.
5. Aktivně vysílat jednotlivé pracovníky na krátkodobé pobyty v rámci programu Erasmus+, a to jak přednáškové, tak tréninkové (seznámení se s určitým specializovaným korpusem, návštěva lingvistické laboratoře apod.). Zároveň by bylo užitečné umožnit jakési „hospitační“ stáže do zahraničních škol, ve kterých studenti ÚČJTK vykonávají praktické stáže (při osobním kontaktu by bylo možné získat podrobnější informace o tom, jaké potřeby má hostitelská škola).
6. Aktivně podporovat vznikání jednotlivých grantových projektů, umožnit vnitro- a meziústavní konzultace obsahu, zajistit konzultace (či oponenturu) od žadatelů, kteří byli úspěšní v předchozích letech. Především jde v tomto směru o projekty GAČR, avšak i další (Primus, GAUK atd.).
7. Prohlubovat již existující spolupráci s Ústavem pro jazyk český AV ČR, případně s dalšími vědeckými institucemi v ČR.

Hierarchická struktura

Jedna z věcí, která na ÚČJTK není až na výjimky příliš rozvíjena, je systematické propojení jednotlivých stupňů studia s vědeckou činností jednotlivých pracovníků. Za málo přínosnou považuji dlouholetou praxi uznávat jako témata závěrečných prací taková, kterými se nikdo ze členů ústavu přímo výzkumně nezabývá. Tato praxe jednak přiděluje práci samotnému vedoucímu, který se sám musí v daném tématu zorientovat (už třeba jenom v tom, co se o tématu vůbec píše v odborné literatuře, což při celkovém počtu každoročně vypisovaných prací může

být i dost obtížné), jednak má potenciálně neblahý vliv na samotného studenta a jeho práci (zadání může být snadno přehnaně ambiciózní, nebo dokonce jen velmi obtížně splnitelné, rozhodnutí v průběhu řešení se mohou ukázat jako slepé uličky atd.). Je přitom vhodné si uvědomit, že ÚČJTK každoročně zadává poměrně velký počet závěrečných prací (v roce 2016/2017 to bylo 26, a započítáme-li doktorandy, tak 36) – náročnost poctivého vedení takového množství prací je zjevná a každé téma nesourodé s odborným zaměřením vedoucího je násobí.

Osobně se domnívám, že by se v rámci ÚČJTK měl vytvořit hierarchický systém fungování, čímž mám na mysli systém, který funguje na analogických pracovištích na předních světových univerzitách. Považoval bych za vhodné vytvořit určité širší týmy, jejichž jádro by bylo tvořeno pracovníky ÚČJTK, kteří by na sebe a svoje výzkumná témata vážali studenty bakalářského, navazujícího magisterského a doktorského studia. Tyto týmy by v žádném případě neměly vznikat na zelené louce či z donucení, ale měly by využívat vzájemné dosavadní odborné afinity nebo přímo spolupráce mezi jednotlivými pracovníky. Zároveň by se z logiky věci utvářely postupně na základě diskusí s jednotlivými pracovníky. Témata závěrečných prací by pak měla být přímo nabízena, aby zapadala do náplně daného týmu. Vzhledem k počtu ústavních pracovníků a různorodosti jejich specializací jsem přesvědčen o tom, že by nabídka témat byla dostatečně široká na to, aby uspokojila kohokoliv, kdo se chce ve své závěrečné práci věnovat jazykovědné problematice či didaktice jazyka.

Navrhané uspořádání považuji za extrémně užitečné pro všechny strany.

1. Zprvce budou studenti pracovat na projektech, které jsou kvalitně naplánovány, protože jim vedoucí dobře rozumí a rozšiřují již provedenou práci.
2. Zadruhé bude tímto způsobem ústav systematicky kumulovat poznatky a data v jednotlivých výzkumných oblastech. Tyto poznatky a data bude možné v budoucnu využívat. Lze si představit, jak tímto systematickým způsobem například postupně vznikne určitý specializovaný korpus, databáze nahrávek, série experimentů či třeba určitý komplexní ediční počín.
3. Zatřetí to jednotlivé akademické pracovníky nebude rozptylovat od jejich vlastního odborného zaměření a naopak jim to bude přinášet cenné podklady k tomu, aby svou vlastní práci dále rozvíjeli.
4. Začtvrté to bude stimulovat společnou publikační aktivitu studentů a pedagogů.

Jednotlivé týmy by rovněž realizovaly svůj vlastní „pracovní“ seminář, který by shromažďoval akademické a vědecké pracovníky daného týmu a studenty z různých úrovní studia pracující na závěrečných pracích (případně projektech) v rámci daného týmu. Tento seminář by efektivně nahradil plánovaný bakalářský či stávající diplomový seminář.

Domnívám se, že touto cestou bychom mohli vytvořit tvůrčí a odborně nesmírně podnětné a inspirativní studijní a akademické prostředí. Studenti se v takovém prostředí více naučí a zároveň pomohou akademickým pracovníkům v realizaci dlouhodobějších a náročných projektů, na něž by třeba jinak mohlo být obtížné získat finanční prostředky a čas.

Vytvoření jednotlivých týmů by mělo úzce souviset i s větší aktivitou v grantové činnosti. Jsem přesvědčen, že by z práce v těchto akademicko-studentských týmech přirozeně vyplývala témata, která by mohla být dále zpracovávána v grantových žádostech – primárně v rámci GAUK, ale zajisté i jinde.

Vnější vztahy

Spolupráce v rámci FF UK

Pracovníci ÚČJTK se podílejí i na výuce oborů, které zabezpečují jiná pracoviště, například Ústav obecné lingvistiky, Ústav jazyků a komunikace neslyšících, Ústav bohemistických studií, Katedra pomocných věd historických a archivního studia, Ústav českých dějin a Ústav translologie. Pro řadu oborů je vyučován předmět Český jazyk pro odborný diskurz/Praktika odborného diskurzu, který se v rámci celouniverzitního projektu

OPVVV zaměřeného na inovaci výuky v bakalářských studijních programech transformuje do Prosemináře akademické práce, na jehož inovaci a realizaci se budou pracovníci ÚČJTK i nadále podílet. Pro ÚČJTK naopak některé předměty vyučují pracovníci Fonetického ústavu, Ústavu bohemistických studií a Ústavu obecné lingvistiky. Na FF UK zatím bohužel nefunguje systém, jak takovouto „externí“ činnost honorovat. Budu se proto snažit působit na vedení fakulty, aby v co nejkratší době zavedlo model financování, který by tuto nešťastnou situaci řešil.

Kromě uvedeného pedagogického působení na jiných pracovištích rozvíjí někteří pracovníci také výzkumnou spolupráci s pracovníky jiných ústavů FF UK. Tyto aktivity považuji za přínosné a budu je podporovat.

Působení vně fakulty

Z hlediska prezentace ústavu navenek považuji kromě dosavadních aktivit za důležité především následující:

1. Úzce spolupracovat s oddělením vnějších vztahů na propagaci vědeckých poznatků jednotlivých pracovníků či doktorandů ÚČJTK. S tiskovou mluvčí fakulty promýšlet, jak jednotlivé pracovníky a doktorandy ÚČJTK dostávat do mediálního prostoru.
2. S pomocí pomocné vědecké síly vytvořit profily jednotlivých pracovníků na portálech researchgate.com a academia.edu a zveřejnit zde maximum jejich bibliografie. V tuto chvíli je bohužel řada publikací členů ústavu relativně obtížně dostupná, což je vzhledem k dnešním technickým možnostem velká škoda.
3. Navázat na pilotní ročník Dne češtiny a zajistit vyšší mediální ohlas.
4. Opětovně se zapojit do úspěšného Týdne diverzity, organizovaného FF UK.
5. Snažit se o netradiční způsoby představování češtiny a lingvistické bohemistiky veřejnosti. Dobrým příkladem může být databáze lingvistických popularizačních příruček, kterou nedávno zveřejnil doc. Robert Adam. Dalším příkladem může být lingvistická úniková hra, která se připravuje v rámci kampusu Hyberská.
6. Rozvíjet aktivity ÚČJTK směrem k učitelům. Více propojovat didaktiky ÚČJTK (spolu s dalšími fakultními didaktiky) s učiteli z praxe, rozvíjet síť partnerských škol, zapojovat se do tvorby učebnic českého jazyka a metodických příruček. Propagovat akviziční korpusy a možnosti jejich využití.

Považoval bych za přínosné, kdybychom využili studium Učitelství češtiny jako cizího jazyka a navázali úzkou spolupráci s komerčním sektorem, ve kterém je o výuku češtiny pro cizince zájem. To může být potenciální zdroj nezanedbatelného množství financí, který by mohl pomoci dalšímu růstu učitelské složky ÚČJTK, a zároveň velmi užitečná praxe pro jednotlivé studenty tohoto oboru. S tím souvisí potřeba většího propojení s institucemi, které mají v dané oblasti slovo, tedy s Asociací učitelů češtiny jako cizího jazyka a s Národním ústavem pro vzdělávání.

Pozice zástupkyně

Budu-li zvolen, jmenoval bych svou zástupkyní dr. Kateřinu Šormovou.

Slovo závěrem

Pokud bych se ujal vedení ÚČJTK, znamenalo by to pro mě částečné omezení vědeckých aktivit. Na druhou stranu to chápu jako určité poslání – s ÚČJTK se cítím být pevně spjat a na jeho budoucnosti mi velice záleží. Rád ÚČJTK pomůžu, nakolik budu schopen.

V Praze dne 21. října 2017

Mgr. Jan Chromý, Ph.D.